

Oponentský posudek na magisterskou diplomovou práci Magdaleny Šolcové (ÚHV FF UK)

Magisterská diplomová práce Magdaleny Šolcové „**MBIRA, hudební tradice zimbabwského etnika Shona**“, ÚHV FF UK, Praha 2007“ je jednou z prvních etnomuzikologických prací obhajovaných na tomto ústavu, které mohly vzniknout díky stipendijně podpořenému pramennému výzkumu v terénu, konkrétně v jižní části Afriky (v Jihoafrické republice, Zimbabwe, Zambii a Namibii), kde autorka práce pobývala řadu měsíců a věnovala se sběru materiálů a studiu místních interpretačních praktik; na tento pobyt navázala studijní stáží v Berlíně, kde mohla jeho výsledky doplnit studiem unikátní literatury; jde zkrátka o typ práce, jaký je umožněn pohybem v otevřeném světě a jaký by řekněme před dvaceti lety sotva mohl vzniknout.

Práce postupuje metodicky důsledně od obecného ke konkrétnímu – pojednává o lamelofonech na africkém kontinentě, o dějinách shonského etnika a jeho hudebního světa, o shonských nástrojích, o konkrétním nástroji mbira, jeho typech a vývoji, o roli hudby a mbiry v shonských náboženských rituálech, věnuje ve detailně popisu konstrukce nástroje, jeho ladění a poté přistupuje k hudebním analýzám rytmicko-harmonické složky tří shonských skladeb pro mbiry a bicí nástroje.

Autorka nejen prostudovala svůj problém historicky, etnicky, kulturologicky i prakticky hudebně (viz příložená fotodokumentace, kde hraje s domorodými hudebníky), ale je orientovaná i v aktuálních metodologických problémech svého oboru – viz pasáž o konfliktu fonetických versus fonémických přístupů ke zkoumání vokálního materiálu. Nejcennější složkou její práce jsou bezpochyby závěrečné partie, ve kterých autorka zúročuje svou muzikologickou erudici a kde nejen podává detailní analýzy vlastním sběrem získaného hudebního materiálu, ale konfrontuje jej s materiálem sebraným jejími předchůdci (Berliner, Brønner) a především vytváří pro zachycení tohoto typu hudby nový zápisový systém, který nazývá tabulaturou. Tato část práce by si zasloužila publikování v angličtině nebo němčině, aby oprávněně vstoupila do mezinárodní etnomuzikologické konfrontace na svém poli.

Terminologicky bych měl jen malou připomínku: nepodporoval bych užívání anglického pojmu „pattern“, které se v českých textech o hudbě rozmohlo především ve spojitosti s hudebním minimalismem a jeho principem mnohonásobného opakování krátkého melodickorytmického útvaru, a které, soudě i z autorčiných citací literatury, sem proniká i přes němčinu. Tím spíš, že předložená práce tohoto pojmu užívá ve dvou podstatně odlišných významech: jednak jako opakovaný sled skladeb (v tom případě by se dalo hovořit o bloku, modelu nebo modulu), jednak v onom zmíněném smyslu melodickorytmického útvaru, kde jsou z „dřívějších časů“ bez problémů k dispozici pojmy model (užívaný i v souvislosti s aleatorikou) nebo vzorec.

Ke zvážení bych doporučil i podobu jednostránkového závěru, který na rozdíl od následující anglické verze je spíše dovětkem než shrnutím přínosu práce.

Jen několik drobností k opravě v čistopisu:

Str.3 – Spojených státech amerických,

Str.22 – handicapped,

Str.24 – shonskýmm,

Str.38, ř.17 – nejednalo se o rok 1865?

Str.74 – konstantní,

Str.93 – Kalimba... CD

Závěrem bych rád zdůraznil, že předložená magisterská diplomová práce Magdaleny Šolcové je výrazným přínosem k české etnomuzikologické literatuře objevností svého výzkumného i zápisového postupu; krom vysoké odborné úrovně je napsána i živým a čtivým jazykem, pro který by se i její publikovaná forma mohla setkat s širším příznivým ohlasem. Ze všech těchto důvodů ji vřele doporučuji k obhajobě a jsem rád, že na ÚHV takováto práce vznikla.

Praha, 25. 5. 2007

Prof. PhDr. MgA. Milan Slavický,
Ústav hudební vědy FF UK Praha